

หมู่บ้านสาขลา

หมู่บ้านสาขลา เป็นชุมชนโบราณที่อยู่เขตพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ปัจจุบันทางราชการกำหนดให้ชุมชนหมู่บ้านสาขลาเป็นตำบล แต่เรียกชื่อว่า ตำบลนาเกลือ ด้วยแต่เดิมเป็นบริเวณที่มีการทำนาเกลือกันมาก หมู่บ้านสาขลาเป็นชุมชนขนาดกลางๆ กะทัดรัด อยู่ละแวกปากอ่าวไทย ก่อนข้างเป็นเอกเทศในลักษณะชุมชนแบบปิด ซึ่งแต่เดิมสามารถเข้าออกชุมชนได้เพียงแค่ทางเรือ

ชุมชนสงขลา มีต้นนิยฐานจากโบราณวัตถุที่ค้นพบเป็นเศษเครื่องถ้วยชามประเภทต่างๆ ซึ่งมีเศษถ้วยชามสังคโลกที่อายุย้อนไปได้ถึงสมัยสุโขทัย เศษเครื่องถ้วยลายครามจากสมัยอยุธยา หรือแม้แต่เครื่องถ้วยเบญจรงค์ในสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งแสดงว่าเป็นชุมชนโบราณที่มีเศรษฐกิจมั่งคั่ง ทั้งนี้ ชุมชนบริเวณปากอ่าวมักเป็นชุมชนประมงที่มีอุตสาหกรรมพื้นบ้านประเภทการถนอมอาหารทะเล เช่น ปลาหมึกแห้ง ปลาแห้ง ปลาเค็ม กุ้งแห้ง ซึ่งในประวัติศาสตร์ถือว่าสินค้าเหล่านี้เป็นของดีมีราคา

มีผู้สันนิษฐานว่า ชื่อหมู่บ้าน สงขลา เพี้ยนมาจากคำว่า สาวกล้ำ ซึ่งชาวสาขลาในปัจจุบันภูมิใจกับคำว่าสาวกล้ำมาก มีตำนานกล่าวกันว่า ชุมชนหมู่บ้านสาขลาได้ผจญกับกองลาดตระเวนพม่าในสมัยกรุงธนบุรี ซึ่งเข้ามาปล้นสะดมเพื่อหาเสบียงอาหาร โดยผู้คนในหมู่บ้านเหลือเพียงผู้หญิง เด็ก และคนแก่ เนื่องจากผู้ชายส่วนใหญ่ถูกเกณฑ์ไปรบในสงคราม ปรากฏว่าบรรดาผู้หญิงในหมู่บ้านลุกขึ้นมาต่อสู้ จนสามารถขับไล่กองลาดตระเวนพม่าออกไปได้สำเร็จ ก็เป็นที่มาของชื่อชุมชนสาวกล้ำ แล้วจึงเพี้ยนมาเป็นสาขลา

หมู่บ้านสาขลามีวัดประจำชุมชนชื่อ วัดสาขลา กล่าวกันว่าเป็นวัดเก่าแก่ตั้งแต่สมัยอยุธยา พิจารณาได้จากพระพุทธรูปเก่าสมัยอยุธยาจำนวนมาก ในสมัยปลายกรุงธนบุรีมีการสร้างพระปรางค์เป็นสิ่งที่ก่อสร้างหลักในวัด เป็นพระปรางค์ทรงชะลูดแบบสมัยปลายอยุธยาต่อถึงตอนต้นรัตนโกสินทร์ มีความสูงประมาณ 13 วา แต่ปัจจุบันพระปรางค์องค์นี้อยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรมเอียง ชาวบ้านจึงเรียกกันว่า พระปรางค์เอน เพราะปัจจุบันหมู่บ้านสาขลาประสบปัญหาน้ำทะเลกัดเซาะ เช่นเดียวกับชุมชนอื่นๆ ที่อยู่ริมปากอ่าวหลายแห่ง

หมู่บ้านสาขลา มีของฝากที่ขึ้นชื่อคือ กุ้งเหยียด โดยนำกุ้งทั้งตัวนำมาต้มกับเกลือและน้ำตาล อาจจะเป็นกุ้งทะเลดำ กุ้งแชบ๊วย หรือกุ้งทะเลก็ได้ แต่จะนำตัวกุ้งมาจับให้ตรงแล้วจัดเรียงก่อนนำไปต้ม ทำให้กุ้งมีลักษณะตัวตรงสวย ซึ่งต่างจากกุ้งหวานในที่อื่นๆ ที่เป็นกุ้งตัวอ นอกจากนี้ ยังมีงานหัตถกรรมที่เรียกว่า ปูสตาป คือการนำปูทะเลหรือปูม้าตัวใหญ่ไปสตาปแห้งเพื่อทำเป็นของประดับ ของที่ระลึก หรือเอาไว้ใช้สำหรับห้องวิทยาศาสตร์ของโรงเรียน และยังมีการทำ *ปูรามเกียรติ์* คือการนำกระดองปูมาเขียนเป็นหน้ายักษ์หรือหน้าตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งเป็นงานหัตถกรรมที่ค่อนข้างหายาก

ปัจจุบัน ชาวหมู่บ้านสาขลา ยังคงรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนได้อย่างน่าชื่นชม ทั้งนี้ บริเวณอำเภอพระสมุทรเจดีย์ที่เดินทางมีหมู่บ้านชาวประมงที่ทำอุตสาหกรรมเรือประมงอยู่เป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะจ้างชาวพม่ามาเป็นแรงงาน จนกลายเป็นชุมชนพม่าขนาดใหญ่ ซึ่งมีปัญหาทางสังคมต่างๆ ตามมา แต่ปัญหาเหล่านี้ยังไม่ได้กับหมู่บ้านสาขลา อาจเป็นเพราะหมู่บ้านสาขลาเป็นเหมือนกิ่งๆ ชุมชนปิด เพราะแต่เดิมเข้าถึงได้ทางเรือเท่านั้น แม้ว่าในปัจจุบันที่มีถนนเข้าไปถึงหมู่บ้านแล้ว แต่หมู่บ้านสาขลาที่มีองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพ และพยายามที่จะพัฒนาดูแลรักษาความบริสุทธิ์ของความเป็นหมู่บ้านดั้งเดิมให้ยังคงอยู่ต่อไป นอกจากนี้ยังได้เผยแพร่ชื่อเสียงและความน่าสนใจของหมู่บ้านไปยังนักท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหมู่บ้านสงขลา ยังได้รับการอนุรักษ์ได้อย่างยิ่ง